

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 „
 Helyben hához hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Korszerű kereszténység.

Irta Dr. Glatfelder Gyula.*

Sűrűn bangoztatják, részint sirató ének, részint melancholikus lemondás hangján, hogy a kereszténység a modern élet sorában meg nem áll, mert igényeihez, új feladataihoz nem igazodik, problémáinak megfejtésében nem fáradozik, új intézmények, új berendezések nem érdeklik, hanem egy letűnt kor örökségképpen átvevett szellemi s anyagi javából élve, a nyugdíjazott, — tehát nem tényező, nem parancsoló, nem vezető-ember sorsa vár rá.

A látszat e gondolatokat mintha igazolná. Mert ne féljünk és ismerjük el és valljuk meg, hogy a kereszténység ma Magyarországon és — egy-két talpalatnyi helyet leszámítva, az egész földkerekségen, nem az az imponáló és parancsoló tényező, mely a középkorban volt. Nemcsak azért, mert az emberek jórészenek lelke meghasonlott s tőle elfordult, hanem tagadhatatlanul azért is, mert a szellemi, kulturális és anyagi élet modern követelményei elől a kereszténységet hordozó, azt legpregnansabban kife-

* Csanád új püspökének a most Pécsen megindult új kath. szellemű napilapban a »Dunántúl«-ban megjelent cikke.

jezésre juttató egyház és katolikus tábor, ha nem is elzárkózik, de legalább is tulságosan lassu és kisszerű kísérletezésekre szorítkozik.

Pedig az idők árjában megállani, a természetes és jogos fejlődéssel szembe indokolatlan non possumust kiáltani, nem az Európát megkeresztelő és a keresztény kultúrát a történelemben beállító egyháznak és katolikus tábornak a feladata. Ha nem csak élni akarunk, hanem — amint legszentebb meggyőződésünk szerint arra igényt tarthatunk, — a civilizációt megszentelni, irányítani, az emberiséget vezetni, a jövőt biztosítani kívánjuk: kezünkbe kell venni minden szármagot, melyet az idők szükségletei megkívánnak, előre kell sietnünk s fel kell törnünk minden parlag földet, melybe mások, nálunk kevésbé jogosultak, ásójukat bocsátani kívánják, ki kell elégtünk minden igényt, mely talán nem kétezer éves, hanem csak tegnap született, de joga van az élethez s érvényesüléshez.

Ha csak az egyház kétezer éves érdemeiről zengünk himnuszokat, a ma szükségleteire pedig meg nem értő szemmel tekintünk: a történeté vagyunk, nem az életé s korunké. Igaz, hogy az egyház barbárokat kulturnépekké nevelt s

erdőket irtott s mocsarakat száritott, városokat épített s kapitulárekat irt s hűbérrendszert inspirált, de nem azért, hogy ha ez alkotások már nem elégségesek, üdvösségünket keressük abban, hogy hozzájuk görcsösen ragaszkodunk.

Ellenkezőleg, ha ma a hirdetőnek nem őserdők rengetegébe kell benyomulnia s ott a kereszt körül a polgári életnek otthonát felépíteni, hanem a gyárvárosok háztengerébe kell merülnie s korom, piszok és szociális nyomoruságok között kell a kereszt derűjét szétárasztania: meg kell ezt tenni s nem szabad tőle huzódni, mert kétezer évvel ezelőtt másképp volt.

Ha elmúlt az idő, amikor az ősz foglalkozás konszolidáltabb viszonyai között egyszerű lekipásztori eszközökkel lehetett az egyház feladatainak eleget tenni s a meglazult társadalmi kereteket testületi szervezkedéssel lehet csak ismét megszilárdítani: a kereszténységnek a változott viszonyokhoz alkalmazkodnia kell s szolgálóinak kötelességük mindent elkövetni, hogy a régi credo az új viszonyok között érvényesüljön!

Ha az igehirdetésnek megszentelt formái nem elégségesek az evangélium szellemének mindenüvé eljuttatására: meg kell ragadni a tollat, meg kell in-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A felügyelő-bizottságban.

Irta: Csehov Antal.

Hirtelenül letartóztatták Petrovicsot, a városi bank igazgatóját, a főkönyvelőt és a főpénztárost, nagymérvű csalások, mérleg és könyvhamisítások stb. miatt.

Másnap Danilis Iván, a városi bank felügyelő-bizottságának tagja, két üzletbarátal út együtt a törzsasztalánál.

— A sorsa elől nem menekülhet senki — mondta. Ma jökedvűen fogyasztjuk a kaviárunkat és holnap ki tudja, hogy mi történhetik. P. o. az a Petrovics. De ez kell a szélhámosoknak. Aki csal, bűnhődjék érte.

— Csak vigyázz Iván, nehogy te is bajba kerülj általunk — mondta Gedanoff.

— En.

— Persze. Petrovics csalt. De hát hol volt a felügyelő-bizottság? Hiszen ti aláírtatok az aktákat.

— Persze, hogy aláírtuk — mosolygott Danilis. — Természetesen aláírtam. Az üzlettembe hozták az iratokat. De hát mit értek én

azokhoz? En még a halálos ítéletemet is aláírtam volna. Nincsen időm az átolvasásukra, szemüveg nélkül meg egyáltalán nem látok.

Amikor éjjel után hazakerült Danilis észrevette, hogy az ajtót nyitó szakácsné nagyon sápadt és annyira remeg, hogy még szólni sem tud. A felesége lebontott hajjal ült a diványon, egész testében remegett és magánkülső állapotban látszott lenni. Mellette — szintén szörnyű sápadtan és izgatottan — áll a gimnázista fia és egy pohár vizet tartott a kezében.

— Mi történt — kérdezte Danilis.

— Epp most volt itt a vizsgálóbíró és a rendőrség és átkutatott mindent — felelte a fia. Danilis körülnézett. A szekrényeken, asztalokon és a többi butorokon meglátszott a házkutatás nyoma.

Andrejev egy percig mozdulatlanul állt mint akit a villám sújtott. Gondolatban átkutatatta a múltat; de nem talált benne olyan bűnt, amely a bíróság figyelmét magára vonhatta volna.

— Hiszen ez badarság — mondta azután. Panaszt emeltek holnap, tudom Istenem, hogy többé nem merészkednek ide.

Másnap reggel szokása szerint elment az üzletébe. A vevői mesélték neki, hogy az el-

mult éjjel az ügyész letartóztatta a titkárt és a második könyvelőt. Ez nem nyugtalanította Danilist.

Meg volt róla győződve, hogy őt megrágalmazták.

Tíz órakor a bíróságra ment, a titkár elé, aki az egyetlen művelt férfi volt ott a hivatalban.

— Mondja csak, Stefanovics, miféle divat az? — kérdezte — Petrovics lopott, mi közöm hozzá? Ejjel házkutatás volt nálam! Elment az emberek esze? Miért kineznek engem?

— Mert az ember ne legyen marha. Ha az ember aláír valamit, nézze meg előbb jól.

— Ha ezer évig nézem a jelentéseket, akkor se értem őket! Könyvelő vagyok én, vagy pénztáros? Nekem elhozták a papirokat és én aláírtam.

— Maga különben is erősen gyanus. Maga minden biztosíték nélkül huszezer rubelt vett ki a bankból.

— Hát aztán? Talán csak magam vagyok adósa a banknak? Az egész város adósa! Fizetem a kamatokat és lefizetem az egész tartozást is. Talán magam vettem ki a pénzt? Petrovics dugta oda nekem. Vedd, mondta, csak vedd! Ha nem teszed, ezzel azt bizonyítod,

Meglepő kötéréjű.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND-

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

ditani Jézus nevében a rotációs gépet, meg kell kezdeni a Szentlélek segítségével hívása mellett a kolportázst, ugyanazzal az agitálással, ugyanazzal az energiával s főleg több hittel, mint azok teszik, akik a másik oldalon állanak s nincs kétség benne — Krisztus hite és törvénye érvényesülni és vezetni fog a huszadik században is.

Ne merüljön ki jóakaratumk kicsinyes aggodalmaskodásban, hanem legyünk meggyőződve, hogy mindenkor és minden társadalom és kultúra Krisztusé és egyházáé s akkor bátran fel fogunk használni minden jogosult eszközt és intézményt, melyet változott viszonyok kényszerre hozott létre s ezzel az okos haladással és az általunk képviselt nagyobb erkölcsi értékkel minden körülmények közt biztosítjuk a kereszténység fölényét és vezető szerepét.

A szombathelyi püspöki szék betöltése. Egy könyvatos lap tudósító írja: Az István Vilmos halálával megüresedett szombathelyi püspöki székre *Horváth István* szombathelyi nagyprépostot és káptalani helynököt fogják kinevezni. A győri püspökké kinevezett dr. *Várady L. Arpád* kultuszminiszteri osztálytanácsos ma mondott le a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban elfoglalt állásáról. Utódja a kultuszminisztérium vallásügyi osztályának élén dr. *Andor György* pápai prelátus, esztergomi prelátus-kanonok lesz, aki mostanáig a hercegprímási iroda igazgatója volt. Andor a jövő hónapban foglalja el hivatalát.

Uj indemnitás. A belügyi tárcához oly sokan jelentkeztek szónokok, hogy alig van remény a költségvetés idején való letárgyalására. Közbe ékelődik a husvétii szünet is. A kormány, hogy esetleges ex-lexnek élje álljon, újabb indemnitást kér május hó 15 ig.

hogy nem bizol meg bennünk. Vedd fel és építs az atyád részére egy malmot. Ekkor elfogadtam.

A titkár csóválta a fejét.

— Így csak gyerekek és barmok érvelhetnek. Maga nem hiába nyugtalanodik. A bíróságtól nem menekülhet, de bizonyára szabadon bocsátják.

A titkár nyugodt, biztos hangja megnyugtatta Danilist. Az üzletébe visszamenve, újra összetalálkozott ismerősökkel, együtt ivott velük, kaviárt evett és mulatozott.

Ugyanaz nap estéjén még egy csapást mért rá a sors.

A törvényhatóság rendkívüli ülésében a szavazóbizottságból kizárták a bank valamennyi alkalmazottját, köztük Danilist is, — mert fegyelmi vizsgálat volt ellenük folyamatban.

Néhány nappal később idézést kapott a vizsgálóbírótól. Látható feldühödésben, erősen kipirult arccal került vissza a bíróságról.

— Melleme nek szegzik a szuronyt. Folyton azt kérdik: — Miért írta alá?

— Hát aztán? Csak nem tettem rossz hiszemben? Az üzletembe hozták és én aláírtam. Irományokat nem is tudok rendszeren elolvasni.

Néhány nappal ezután eljött a végrehajtó,

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 30.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök bemutatja Szolnok-Doboka vármegye feliratát a vármegyei tisztviselők fizetésének javításáért, Székesiehérvár feliratát a gyermekvédelem ügyében báró Lévy Lajos a kivándorlási bizottság elnöke bemutatja Pécs sz. kir. város és a Társadalomtudományi Társaság feliratát a kivándorlás korlátozásáért.

Wickenburg Márk előadó a számvevőszék tételének megszavazását kéri.

A Ház egyhangulag elfogadja.

A fiúmei tétel került sorra.

Polónyi Dezső. Nem akar részletesen reflektálni a miniszterelnök tegnapi beszédjére, amelyben Héderváry a humor terére tévedt, ahelyett hogy minden kérdésre értelmes választ adott volna. Csak a horvát-magyar állampolgárság kérdésére kér választ, melyről Héderváry nem nyilatkozott világosan. Ismerteti Fiume közjogi helyzetét és kiemeli, hogy a horvátok azon jogokra támaszkodva, hogy Fiume közjogi helyzetének végleges megállapításában a magyar állammal egyenlő joguk van: a maguk nemzeti irányukat igyekeznek a magyarsággal szemben Fiumében érvényesíteni. Fiume észrevehetően horvatosodik. A fiúmei papság a vallás cégére alatt politikai izgatásokat folytat s a zengi püspökség alatt áll, az alatt a püspökség alatt, mely pánszlávizmusáról hírhedt. Fiume többször kérte püspöki székek felállítását, de hiába. A közigazgatásban, a kereskedelmi és kulturális intézményekben, a katonaságban a horvát elem van túlsúlyban. A tételt nem fogadja el.

Apponyi Albert gróf: Polónyi Dezső tegnapi beszédére reflektál. A vasuti pragmatikára vonatkozó állítását rektifikálja a koalíciós kormány védelmére. A kormány Fiumében horvát politikát folytat. Fiume horvatosodik s ennek ellensúlyozására a város olasz jellegét megőrizni és fejleszteni óhajtja. Ugyan, baloldalon.) Helyreigazítja Polónyi Dezső

beszédében azt a kitétel, hogy a trializmus dinasztikus politika; ez nem dinasztikus, hanem összbirodalmi törekvés. (Helyeslés minden oldalon.) A tételt nem fogadja el.

Batthyány Tivadar gróf: A horvát agitációkat ismerteti különösen a képviselő választások alkalmával és kéri, hogy a horvát papságot mentse fel a zengi püspökség fenntartása alól. A tételt nem szavazza meg.

Szünet után

Návay Lajos elnököl.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Hogy tegnapi beszédje némileg humoros volt, ez csak hangulat kérdése. Horvátország és Magyarország közjogi és kerületi viszonya az 1868-iki t.-c.-ben végleg meg van állapítva és ő ezt az álláspontját horvát bán korában az ottani ellenzékkel szemben már évek előtt hangoztatta. A zengi püspökség betöltésénél a kormány jóhiszeműleg járt el, mert nem volt tájékozva a viszonyokról. Ő maga is csak most tudta meg, hogy miről van szó. Egyébként a kormány nem szándékozik új politikát inauguralni Horvátországban, csupán folytatni kívánja az előző kormányok politikáját.

Ezután Apponyinak válaszol.

Héderváry beszéde folytatásában kijelenti, hogy nekünk leat mindenki jóbarátunk. Azon kell lennünk, hogy azokat is megnyerjük, akik most ellenfelekként tűnnek fel.

Batthyány Tivadar a fiúmei állapotokról beszél, mire Návay figyelmezteti, hogy ne térjen el a tárgytól. Erre heves szóváltás keletkezett az elnök és az ellenzék között.

Thaly Kálmán a 48-as honvédek nyugdíj ügyében szólal fel.

Héderváry adatokkal tudja igazolni, hogy a kormány eddig sem maradt az e célra előirányzott korlátok között s a jövőben sem fog a méltányos kérelmek elől elzárkózni.

A javaslatot elfogadják.

A belügyi tárca költségvetését Beöthy László ismerteti.

Az ülés 2 órakor ért véget.

lepecsételte az üzletet és felírta a butorokat. Minthogy ármánykodást látott ebben Danilis és egyáltalán nem érezte magát bűnösnek, minden hatósághoz fordult.

Órákig várakozott az előszobában és hosszú panaszokat és petíciókat fogalmazott meg.

Amikor nőtt a szükség ehatározta, hogy kimegy az atyja malmára és lisztüzleteket fog csinálni. Nem engedték azonban, hogy elhagyja a várost. Erre a családja elutazott az atyjához és ő magára maradt.

A napok multak. Család nélkül, munka és pénz nélkül, az eddig tekintélyes Danilis a rokonok üzleteibe ment el, megreggelizett és elfogadta a tanácsaikat.

Végre hosszú idő után, elkevetkezett a terminus. A tárgyalás tíz napig tartott. A tárgyalások alatt nyugodtan és méltóságteljesen ült boldogtalan társai között Danilis, mint ahogyan egy ártatlanul szevedőhöz illik. Bosszankodott, hogy oly soká tartóztatják, hogy a védő nem értette meg helyesen és amint ő hitte, nem azt beszélte, ami szükséges és a bírák nem úgy ítékeztek, ahogyan kellene, hogy ítékezzenek. Nem törődtek Danilissal, három napban egyszer intéztek kérdést hozzá és amikor Andrejev ráfelelt, a hallgatóság körében általános kacagás hallatszott. Ha elkezdett beszélni a balsorsáról, a

vesztéseiről és arról, hogy bepereli a bíróságot, a védője a válla t vonogatta, a közönség nevetett és az elnök arra figyelmeztette, hogy ez nem tartozik ide.

Abban a rémes órákban, amikor az esküdtek tárgyaltak egymással, Danilis dühösen ült a vendéglőben és nem is gondolt a bírákra.

Nem értette, hogy miért tárgyalnak oly soká, hiszen minden oly egyszerű és könnyen érthető, nem is értette, mit akarhatnak tőle. Amikor később az elnök felolvasta az ítéletet, Danilis eszméletlenül bukott le. Hirtelenül kivont kardokkal zsandárok vették körül. Magához térítették Danilist és a börtönbe vitték.

Danilis értelmetlen maradt mindezzel szemben is. Ugy gondolta, hogy még nincsen vége a pörnek és hogy a »valódi« ítéletét még nem mondták ki. A börtönben napról-napra várta a végleges ítéletet.

Csak, amikor félév múlva eljött hozzá látogatóba a felesége és a fia és ő a kisirt szemű szegényesen öltözött öreg nőben, alig ismert rá a valaha oly szép feleségére és amikor a fiát gimnázista ruha helyett egy kis kopott kabátban látta, csak akkor értette meg végre, hogy a sors ellene döbött és hogy semmiféle ítélet sem hozza vissza neki a multat . . .

Április elején megnyillik

Kálmán és Kálmán

Egész éjtel francia és magyar konyha.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Kitűnő erdélyi

Fővárosi mintára, pazar eleganciával berendezve!

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

A püspöki konferencia. A latin és görög-szertartású magyar katolikus egyházmegyék főpásztorai ma délelőtt tíz órakor tanácskozási gyűlést összehívték a hercegprímás budai palotájában.

A konferencián *Vasváry* Kolos hercegprímás elnökölt, míg a jegyzőkönyvet *Fischer-Colbric* kassai püspök vezette. E konferencián *Szechenyi* Miklós gróf még a győri egyházmegyét képviselte, a váradi egyházmegye részéről *Fetsner* Antal káptalani helynök vett részt. A tanácskozás előtt a hercegprímás üdvözölte az újonnan kinevezett püspököket, majd bejelentette a püspöki karnak, hogy az apostoli Szent-széktől megérkezett a felmentés a Sacra Congregatio Consistorialis által az elmúlt év november 18-án kiadott dekrétumnak a papságot a pénzügyi intézetekben és szövetkezetekben való részvételről eltiltó rendelkezései alól. Közli, hogy ez a felmentés egyelőre két évre szól. A papság ez idő alatt megtarthatja az ezen intézetekben viselt tisztségeket. A püspöki kar erre nézve különben részletesebb utasításokat fog adni a papságnak. Foglalkozott azonkívül a konferencia a hittanárak státusának rendezése iránt eléje terjesztett memorandummal és azt egy külön e célból kiküldendő bizottsághoz utasította.

Tárgyaiták a *katholikus tanügyi tanács* többrendbeli előterjesztését, nevezetesen: a tanítók igazgatói címét illetőleg és a tanítói nyugdíjtörvény ügyében felterjesztett javaslatokat. Tudomásul vették a szociális szakosztály szervezését a tanügyi tanács kebelében, végül tárgyalták a népiskolai rendtartás ügyét, valamint a tanítóképző intézeti képesítőket dologát.

A gazdák gyűlései.

A budapesti IX. országos gazdakongresszus rendezőbizottsága *Károlyi* Mihály gróf elnöklésével most tartotta alakuló ülését az OMGE. székházának nagytermében a kongresszusi előadók és a vidéki vármegyei gazdasági egyesületek küldötteinek nagy részvételével. *Károlyi* Mihály gróf elnök a gazdakongresszus egybehívásának szükségességét hangoztatván, kiemeli, hogy a tárgyalásokon praktikus és nem doktriner kérdésekkel fognak foglalkozni.

Meleg szavakkal üdvözli *Teleky* József né grófnét a Baromfitermesztők Országos Egyesületének elnökét, a minisztériumok és a vidéki gazdatársadalmi intézmények küldötteit és főlkéri *Mutschenbacher* Emil dr. titkár a jelentések megtételére. Köszönettel vette tudomásul a rendezőbizottság, hogy a földmivelésügyi, kereskedelemügyi, pénzügyi és igazságügyi miniszterek, Budapest székesfőváros és a vidéki gazdasági egyesületek tömegesen képviseltetik magukat a kongresszuson.

Eddigél *Serényi* Béla gróf földmivelésügyi miniszter, *Darányi* Ignác és *Dessewffy* Aurél gróf vállalták el a diszelnöki tiszteket. *Mutschenbacher* Emil dr. titkár bemutatja a kongresszus ügyrendjét.

A kongresszus idejét május 6. 7. és 8. napjaira tűtették ki. A tanácskozások a székesfővárosi Vigadó termeiben, öt szakosztályban fognak lefolyni.

A kongresszus tagja lehet minden magyar gazda. Tagsági díj személyenként tíz korona, amely összeg legkésőbb április 30-ig fizetendő be a kongresszus pénztárába (IX., Köztelek-u. 8. sz.) *Rubinek* Gyula igazgató javaslatára megválasztották a végrehajtóbizottságot, megállapították a kongresszus programját, majd *Buday* Barna, *Szilassy* Zoltán orsz. képviselő titkár, *Jeszenszky* Pál kir. tanácsos, ügyvezető titkár és *Krolopp* Hugó orsz. képviselő titkár előterjesztése alapján letárgyalták a kongresszuson tárgyalandó határozati javaslatvezeteket.

A Reichsrat feloszlata és az új osztrák választások. Bécsből jelentik, hogy a király már aláírta a Reichsrat feloszlató királyi kéziratot. Az új választásokat június 10-ikére fogják kiírni. Ez a dátum összefügg *Khuen-Héderváry* miniszterelnök nyilatkozatával, aki ragaszkodott ahhoz a megállapodáshoz, hogy a védertörvényt egyidejűleg tárgyalják a magyar képviselők június 10-iki választások után az új házban és a Reichsratban. Így a Reichsratnak még a nyári szünet előtt rövid ülészaka lesz, amelyben letárgyalják a védertörvényt. Ha Khuen nem köti magát ilyen határozottan a közös megállapodáshoz, akkor az osztrák választásokat csak az őszre írják ki.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Április 2. Hangverseny a képművelésen d. u. 5 órakor a megyeházán.

Április 2. A reáliskola hangversenye a Csarnokban d. u. 5 órakor.

Április 2. A Leszámitoló bank rendkívüli közgyűlése.

Április 2. A Népnevelési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.

Április 7. A Kath. Kör. utolsó böjti estélye a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

Április 27. D. u. A Biharmegyei nőegyesület évi közgyűlése.

*** Apponyi professzor.** Tegnap délelőtt 12 órakor megjelent a képviselőházban a tudományegyetem jogi karának küldöttsége, hogy gróf *Apponyi* Alberttel tudassa a jogi fakultás tegnapi határozatát. A küldöttséget dr. *Doleschall* Alfréd jogkari dékán vezette és tagjai voltak dr. *Kmetz* Károly és *Sághy* Gyula. Gróf *Apponyi* Albert a küldöttséggel a háznyári szobába ment, ahol hosszabb ideig tanácskoztak. Hir szerint *Apponyi* kijelentette, hogy a megtisztelő meghívást elfogadja és ha ő felsége kinevezi, elfogadja a közjogi tanszéket.

*** Dobozy György nyugalomban.** A mai nappal a nagyváradi törvényszéknek egy kiváló, érdemes bíróját: *Dobozy* György vonul nyugalomba. *Dobozy* György hosszú bírói szolgálata alatt mindenkor kitűnő készséggel, biztos judiciummal és fáradhatlan szorgalommal

állotta meg helyét. Hivatásnak, nem hivatalnak tekintette a bírói pályát s lankadatlan buzgalommal látta el teendőit, míg betegsége pihenést nem parancsolt. Betegkedése folytán kénytelen volt előbb hosszabb szabadságot, majd nyugdíjazását kérni. Távozását a törvénykezéssel kapcsolatos körök városzerte igaz sajnálattal veszik tudomásul.

*** A jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága folyó évi április hó 4-ik napján délután 4 órakor a Városháza I. emelet 35. számú termében bizottsági ülést tart. Az ülés tárgyai a következők: 1. Az adóknak postatakarék-pénztár útján teljesíthető befizetéséről szóló szabályrendelet. 2. A Bazar bérház csatornázási illeték ügye. 3. A orvosok betegsegélyző pénztári összetérhetlenségére vonatkozó indítvány. 4. Ozv. Kassay Istvánné kártérítési igénye.

*** Hegedüs Lóránt előadása.** Erdekes előadásban lesz részük a közgazdasági kérdések iránt érdeklődő közönségnek vasárnap, április 2-án délelőtt 11 órakor. A magyar Gyár-iparosok Országos Szövetségének nagyváradi fiókjára ez alkalommal ünnepélyes közgyűlést tart, amelynek keretében dr. *Hegedüs* Lóránt országgyűlési képviselő előadást tart »A magyar közgazdaság jövője« cím alatt. Az előadás a kereskedelmi és iparkamara nagytermében tartatik meg s a kamara ez uton is felhívja a kamarai beltagok figyelmét erre a ritka alkalomra.

*** Választók összeírása.** Váralja—Velenice—Csillagváros városrész országgyűlési képviselő választók névjegyzékének kiigazításával megbízott küldöttségi elnök bejelentette, hogy nevezett városrészekre 1912. évre érvényes képviselő választók névjegyzékének a kiigazítását az összeíró küldöttség folyó évi március hó 31-én péntek d. u. 3 órakor a város székháza adóhivatali helyiségében megkezdi és a kiigazítást a munkálat befejezéséig hivatalos órákban mindennap folytatni fogja. Erről Váralja—Velenice—Csillagváros városrész választó polgárait azaz értesitem, hogy az 1874. évi XXXIII. t.-c. 36. §-a értelmében az összeíró küldöttség előtt a fennebb jelzett idő alatt választói joguk igazolása végett személyesen megjelhetnek. Nagyvárad, 1911. évi március 29. *Rimler* Károly, polgármester, mint a központi választmány elnöke.

*** Járási tiszti értekezlet Érmihályfalván.** Mint érmihályfalvai tudósítónk jelenti ott tegnap értekezletet tartottak a járási tiszviselők. Az értekezleten az általános ügyeket tárgyalták. Az értekezleten *Verner* Kálmán árvászéki elnök is megjelent és ott általános tanácskozást tartott a jegyzői karral a külső gyámügyi dolgok egyöntetű elintézése tárgyában.

*** Sok a két jéggyár.** A nagyváradi Kristály jéggyár r.-t. tegnap beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben azt fejtegeti, hogy két jéggyár sok Nagyváradon s nem tud megélni. A métermázsánkénti 1 korona 40 filléres jégár mellett alig jön ki a befektetett tőke 5 százaléka. Ezért ajánlja, hogy a tulajdonában levő gépgyár gépeit, az általa biztosított kötésekkel együtt, 80,000 koronáért s így a város, mint egyedüli jéggyár-tulajdonos, 100 kilogrammonként 2 korona 40 filléért adhatja

Bőjti idényre mindenki legjobban

Alapítva 1829.

WURST JÓZSEF

Telefon 40.

fűszer- és csemege kereskedésében

szerezheti be szükségletét, hol nagy választékban talál mindenféle pácolt és olajos halakat, u. m.: angolnát, bel- és külföldi szardíniákat, pisztrángot, rákot, stb., sajt különlegességeket, szárított és konzervált főzelékeket. 202

Naponta friss tea-vaját. Friss tavaszi töltésű ásvány és gyógyvizet.

a jeget, amiből évenként mintegy 27,100 korona tiszta haszon állana elő. — Ezt az ajánlatot azonban nem fogadhatja el Nagyvárad városa, mert a városnak nem szabad a jéggel, uzsorászkodni, hanem magasabb tekintetéből, a közegészségügy érdekeinek szem előtt tartásával kell a jéggyárat kezelni. Amit egy magán cég megtehet, azt nem szabad a városnak, mint erkölcsi testületnek követni.

*** Jelinek Ferenc műkertészete.** Nagyváradon a műkertészet már régen magas szinten áll; jeles kertészeink az év minden szakában a legrészebbet állítják elő, amit e téren bárhol produkálnak. Különösen kitűnik e tekintetben **Jelinek Ferenc** széles körben ismert műkertészete, amely országos nevet vívott ki már eddig is. **Jelinek Ferenc** Európa leghíresebb német és hollandi kertészetekben szerzett nagy és széleskörű tapasztalatai alapján kertészetét olyan fejlődésre juttatta, hogy az egész országban csak kevés helyen találjuk párját. A nagy hírű kertészeti telep »Kertészeti tudósítója« most jelent meg csinos füzetben. Ez a munka nyújt igazán tájékozódást **Jelinek Ferenc** kertészeti telepének gazdagságáról s arról, hogy a rózsák és más virágok száz- és száz fajtájának gazdag választékán kívül a legritkább délszaki növények, Canar, Dahliák, pálmák s szebbnél szebb és ritkábbnál-ritkább orchideák milyen nagy tömegben vannak szakavatott kezelésben. Érdeklődők a csinos füzetet **Jelinek Ferenc** virágkereskedésében és a kertészeti telepen megkapják.

*** Meleg tavasz.** Megyei tudósítónk a tegnapi nap folyamán mind arról számoltak be, hogy az időjárás az utolsó két nap alatt annyira megváltozott, hogy szinte minden átmenet nélkül, egyszerre a nyá- ba jutottak be, akár csak Nagyváradon. A nappal oly meleg volt, különösen a lapályos vidéken, hogy még a tavaszi ruha is meleg volt. A mező, a fák oly rohamosan rügyeznek, hogy ha az idő így tart, egy hét alatt zöld lesz minden. A tavaszi munkálatok mindenütt igen előre haladtak, siet mindenki felhasználni a jó időt, bár a gazdák kétséggel tekintenek a jövő elé, mert félnek a még beállható fagytól.

*** Kinevezések a postán.** A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette a nagyvárad postai- és távírda igazgatóságát, hogy **Bagdi Erzsike**, **Bauer Mariska**, **Béres Károlyné**, **Kelepecz Lujzika**, **Köly Erzsike**, **Simenszky Gyuláné**, **Toth Mariska** és **Veress Erzsike** postai- és távírda kiadókat kezelőkké nevezte ki. Az új kezelőnk tegnap délután tették le a hivatalos esküt.

*** Földtani kutatások Biharmegyében.** A magyar királyi földtani intézet május havában Biharvármegyében geológiai kutatásokat fog kezdeni. A kutatásokat **Szontágh Pál** a magyar földtani intézet tudós igazgatója fogja vezetni, akinek munkájában dr. **Pálffy Mór** kir. főgeológus, **Timkó Imre**, **Rostossuk Pál**, **Maros Imre**, dr. **Telegdi Károly** és **Ballenager Róbert** kir. geológusok lesznek segítőtársai.

*** A postaküldemények biztonsága.** Amióta a székesfehérvári vakmerő postarablás történt, azóta a postaigazgatóságok mindenütt a legmesszebb menő óvintézkedéseket fogantatják, nehogy a legkisebb mulasztás folytán valami kellemetlenség adja elő magát. A nagyváradai igazgatóság szintén tett több helyen biztonsági intézkedést. Így a kötegyáni előjáróságot arra kötelezte, hogy a postajárat mellé egy fegyveres kíséretet adjon. A rendelet ellen az előjáróság tegnap kérelmet intézett az alispánhoz, ahol kifejtik, hogy a postajárat mellé nem adhat embert a község, mert sok kiadást jelentene. Hanem, hogy mégis valamennyire megerősítse a járatot, mely két emberből áll, hajlandó egy fegyvert adni a posta részére és a fegyvert állandóan töltevényel fogja ellátni.

Az előjáróság különben nagyon el van bízva, hogy a külön megerősítés fölösleges volna mellé még érvül hozza fel, hogy eddig sem történt postarablás, a jövőben sem kell tartaniok tőle.

*** Dinamit a gyermekközben.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy Felsőtopán mily szerencsétlenül járt egy kis gyermek egy felrobbant dinamit gyutacs következtében. Most mint tudósítónk jelenti, a vizsgálatot befejezték ebben a dologban és megállapították, hogy a gyermek a gyutacsot a paplak előtt találta a földön. Valószínű, hogy valamelyik munkás lophatta el azt a dobresti iparvállaltól és utközben elveszítette. A szerencsétlen gyermeket beszállították a biharmegyei közokórházba.

*** A csillagvárosiak villamos vasutja.** A nagyváradai városi vasut a múlt évben kiépítette a Ghyllányi-utcai villamos vasut vonalat egész a csillagvárosi vámgig, azonban az ősszel a közlekedést a Komendás-utcától megszüntette s így 300 méteren szünetelt a villamos közlekedés. A csillagvárosiaknak tehát van villamos vasutjuk, de villamos kocsit csak messziről látnak. Emiatt panaszos beadvánnyal fordultak Nagyvárad városához. A villamos vasut igazgatósága a városhoz intézett beadványában kijelenti, hogy néhány hét múlva az egész vonalon, a vámbázig megindítják a villamos vasut forgalmát.

*** Megnyílik a Fűspök-fürdő.** Pár nap óta pompás tavaszi verőfény köszöntött be s jelzi a rügyfakasztó tavasz közeledtét s hogy elérkezett az idő a fürdők megnyitására. **Kernács János**, a Püspök-fürdő derék bérelője már régen serényen dolgozott, hogy a fürdőidény megnyitásával vendégei minden kényelmet és kellemes szórakozást megtaláljanak. Bár még nem érkezett el a fürdőszezon, tekintettel a pompás, kellemes időre, a Püspökfürdőt holnap szombaton, április 1-én megnyitja **Kernács János**, hogy vendégei mielőbb kellemesen szórakozhassanak a pompás fürdőben. Az összes fürdőkét szintén megnyitják április 1-én s a pompás és nagyhatású gyógyvizet a közönség igénybe veheti.

*** Leesett a létráról.** Biharkeresztes községben szerdán este szerencsétlenül járt egy 75 éves öreg asszony. **Nagy Bálintné**nek hívják az áldozatot, aki fel akart menni valamiért a padlásra. A létráról azonban valahogy leesett és oly súlyosan ütötte meg magát, hogy agyrázkódásban rögtön meghalt. Az ügyészséget értesítették az esetről.

*** A szerelmes legény bosszúja.** Véres módon akarta megbosszulni magát Rózsafalván egy **Hendre Péter** nevű legény. A legény ugyanis már huzamosabb idő óta udvarolgatott a falu egyik legszebb leányának, **Popa Katicának**, aki azonban, ha túrt is a legény udvarlását, de szerelmét nem viszonozta. Tegnap este a fonóban találkozott a legény a leánnyal, amikor ismét kérlelte, hogy ne utasítsa őt vissza és hogy ne táncoljon mással. A leány azonban hallani sem akart a legényről és nevetve utasította vissza. Ekkor a legény revolvert rántott elő és azzal a leányra lőtt. A golyó a leányt súlyosan megsebesítette. A leányt beszállították a gyulai közokórházba.

*** Elveszett.** Szabadság utca 10. sz. háztól a Szent László-téren és Rákóczi-uton át a Rákóczi-ut 8. sz. házig terjedő uton egy **W. S.** monogramu, egytelű, arany női óra és hosszú ezüst lánc. Becsületlen megtaláló kéri a tárgyat átadni a rendőrségen.

*** Elsütött patron.** Tegnap reggel 8 órakor telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy a Szt. Anna-utca 13. sz. alatt egy fiatalember öngyilkosságot követett el. A hír egy kicsit

tulzott volt, mert nem öngyilkosság, hanem vi- gyázatlanból bekövetkezett baleset történt. Ugyanis **Mets Lajos** 23 éves cipész-segéd, ki- szolgált katoná, egy Manlicher-fegyverhez való töltény-hüvelyt piszkálgatott, s annak a gyuta- csát akarta elsütöni. A hüvelyt letette a dolgozó asztalra, s a gyutacsot egy ár és kalapács se- gítségével elsütötte. Miután a hüvelyben kis mennyiségű lőpor is volt, a patron szétrobbant s **Mets** balkezének tenyerét, valamint bal mel- lét megsértette. Sérülése könnyű természetű, 8 napon belül gyógyul. Az öngyilkosságnak híré- az udvarbeliek költötték, miután durranást hallva, azt gondolták, hogy Metz meglötte magát.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

x Vadászok figyelmébe. Tisztelettel érte- sitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczi-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyi- tottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. **Ladányi József** puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruda. Telefon 269.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhívom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkeres- kedő és **Modern Antiquarium** Nagyvárad. Rákóczi- ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vételnek.

Kolosváry Sándor
ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszkö-
zök valamint zsebórák nagy-
raktára.

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

128

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesítem a mt. nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszüke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelzése, butorvasalás, portáldiszek stylszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág- : : esarnoka: Szent János-utca 1 szám, : : ahol minden időben frissen vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

x Mikor pártoljuk a hazai ipart?

Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna hírét a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenként 1 fillérbe. Kérjük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatin. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Józsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

NAGY OCCASIO!

Tavaszi ujdonságok megérkeztek kosztüm, bluz-kelmék, francia delainok, csipkék, sejmek. Menyasszonyi kellengvényeket vegyünk olcsón és megbízhatóan. Menjünk

RADÓ és KERTÉSZ-hez

Telefon 1030. Kossuth-u. 2.

11

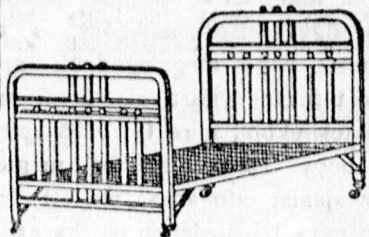
x **Husvétii tojások,** parfümök, loesolók, divatcikke **Gál Ferencz** nál Sas passage.

Hölgyeim!

Izléses blousok, aljak, pongyolák, costümök, felöltők és csinos gyermekruhák igen olcsón szerezhetők be

Hevesi „PÁRISI“ divatruházában, Nagyvárad Zöldfa-utcán.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székrenyágy egy matraccal 19 korona

Sodronybetát 10 korona

Rézkarniss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Bábjáték (előszőr.)

Szombat: d. u. A kolozsvári vakok intézetének előadása Zsigmondi Anna közreműködésével. Este: Bábjáték.

Vasárnap d. u.: Hercegekissasszony. Este: Bob herceg.

A Tatárjárás jubileuma. Régi — de talán nem is olyan régi alig két éves — emlékeket frissített fel a Tatárjárás tegnapi jubiláris előadása. Sokban haladást, tökéletesedést jelentett az idej társulat, de a Tatárjárást az a sikerrel, mint azelőtt, adni most nem tudták. A jubileumra a régi szereplőket hívta vissza Erdélyi Miklós s ezzel visszavarázolta egy estére a régi Tatárjárás előadások forró hangulatát a Szigligeti-színházba. Az első előadás főbb szereplői közül csak egy hiányzott: a derék Krasznay s aki később a főhadnagy szerepét oly szép sikerrel alakította: Pápay. Pár év — s ez alatt egy operett komédiázásából két szereplőt szelítet ki a halál...

Hogy az előadás sikere a lehető legteljesebb volt, azt említenünk is fölösleges. A közönség minden főbb szereplőt, vendéget és itthonit egyaránt viharos tapsokkal fogadott. A primadonnák előtt is elárastották tetszésnyilvánításokkal *Hajnal* Gyurkát. Az ő Wallerstein hadnagyának maszkját, mozdulatait látni, komikus hanghordozását hallani: kész derűtség. Ezt az alakítást így utána nem csinálta és talán nem is fogja csinálni senki. Ugyanezt mondhatjuk Mogyorósi önkéntesről is: *Diósi* Nusi az igazi. Az ő fess, karcsu megjelenése, sikkos mozdulatai, bájos hetykesége nem utánozható. A harmadik vendég, L. *Batisfalvy* Elza, a bájos szőke primadonna is Kálmán operettjének *Treszka* szerepében aratta legszebb sikereit egyikét. Mióta nem láttuk, csak előnyére fejlődött tehetsége s hiába hirdeti neve előtt az L. betű a pajkos leányóvek végét: ugyanaz a végtelenül kedves naivság volt egész alakításában, ami azelőtt a felsőbb osztályos diákoktól kezdve fölfelé az egész közönséget meghódította.

A vendégek közül Szarvasit nem is nézzük vendégnek; ő itthon van mindig a Szigligeti-színházban s efféle szerepekben, minő a Bencéé, minél többször igen szivesen látjuk. Az itthoniak is majdnem mind csak dicséretet érdemelnek. F. *Károlyi* Leona éneke és játéka egyaránt legelső színvonalon állott. *Kassai*

elegáns, igazán urias *Lőrentheyét* mindig élvezzük, akárhányszor látjuk. S a *Sik* Rezső harsogó generálisa mindig a Tatárjárás egyik legjobb, legeredetibb alakja marad. Gózon, Turányi, Asszonyi is jók voltak. Hunyady ispánjából hiányzott a »jelleg«, Molnár őrmesteréből az igazi komikum; erőltetett volt. Hogy minden jegy elfogyott, hogy a taps, kihívás, ujrázás azonban soha sem akart elfogyni, azt említenünk is fölösleges.

A »Bábjáték« mai premiérje. Rendkívül kedves és finoman szórakoztató premiérje lesz ma este a Szigligeti-színháznak. Pierre Wolff új darabját, a »Bábjáték«-ot mutatják be, amely pár hét előtt szenzációs sikert aratott a budapesti Nemzeti-színházban. A szellemes vigjátékirónak legkiválóbb alkotása a »Bábjáték«, amely érdekfeszítő mesével és mesteri fordulataival azt a pompás témát bonyolítja le, hogy egy uri leány, akit kényszerűségből vesz el a férje, milyen módon bolondítja magába az urát. A szezon egyik legsikerültebb premiérjének ígérkezik a mai. A főszerepet Szentgyörgyi Márta játssza, mellette pedig a vigjátéki személyzet java működik közre.

Vasárnap a színházban. Két érdekes előadáshoz jut a vasárnapi publikum. Délután *Lehár* szépmuzsikájú »Hercegekissasszonya« megy, este pedig új betanulással a népszerű »Bob herceg«. Jegyek már ma válthatók.

Vakok a színházban. *Zsigmondy* Anna szintársulatunk kedvenc szubrettje sikeres aradi vendégszerepléséről ma érkezik haza és holnap szombaton délután részt vesz a kolozsvári vakok intézetének előadásán. A holnap délután 3 órakor kezdődő és mérsékelt helyárak mellett megtartandó nagy érdekességű előadásra a jegyek már ma pénteken kiválthatók a színházi pénztárban, ahol a jótékony cél iránti tekintetből felülfizetések is elfogadhatók.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Szigeti József és Marschalkó Rózi.

A nagyváradai Zenepártoló Társaság szezonzóó koncert estéjére, április 8-ikára érdekes és nagy sikerrel kecsegtető akvizíciót csinált két magyar származású, de már európai hírű hangversenyművész: *Marschalkó* Rózi és *Szigeti* József megnyerésével. A két művész, aki januárban a budapesti közönség előtt óriási sikerrel vendégszerepelt, most Londonban tartott egymásután több hangversenyt. Londoni estély sorozatuk befejeztével térnek haza Lipcse, Drezda és Bécs utbaejtésével ismét magyar földre, ahol Nagyváradon adják első és eddig egyetlennek látszó estéjüket.

IRODALOM.

Pártoljuk

az **Aquinói Sz-Tamas-Társaságot!**

Ez a társaság a keresztény szellemű bölcsélet-tudomány művelésére létesült 1893-ban. Védője dr *Prokászka* Ottokár székesfehérvári püspök. Elnöke dr *Székely* István udvari tanácsos, egyetemi volt rektor. Ez a társaság szorosán bölcsellettudományi, társadalom- és neveléstudományi, valamint esztetikai kérdésekről havonként felolvasásokat tart, rendszeren a központi papnevelőintézet dísztermében, Budapest, IV. ker., Papnevelde-utca 7. Az előadásokat eszmecsere szokta követni. Az ülések egészen nyilvánosak, bárkit szivesen lát a vezetőség. Tagul is bárki beiratkozhatik; az ala-

pitótag egyszersmindenkora 100 koronát, a pártolótag évenként 4 koronát fizet. A rendes tagokat a közgyűlés választja. Alapító vagy pártoló tagul mindenki, aki csak teheti, iratkozzék be dr. Hanauer A. István pápai kamarás, főtitkárnál, Budapest, IV., Pápaútcia 7. szám.

A rendes tagságra és felolvasásra vonatkozó ügyekben az ügyvezető alelnökhöz (dr. Kiss János egyetemi tanár, IX., Mátyás-utca 18.) tessék fordulni. Ugyanő kívánatra bárki nek füzetet küld, mely a Társaság alapszabályait, tagjainak teljes névsorát s az eddig tartott összes felolvasások jegyzékét tartalmazza.

A Társaságban felolvasott dolgozatokat rendszeresen, az ugyanott elhangzott eszmecsereket mindig a *Hittudományi Folyóirat* közli. Ez az 1890-ben alapított folyóirat bölcsélet és hittudományi közleményeket hoz. Megrendelhető a szerkesztő-kiadónál, dr. Kiss Jánosnál. Egész évre 10 korona.

TANÜGY.

Áthelyezés. A nagyváradai görög kath. püspök *Marosán* Demeter vedresábrányi tanítót felsődemnára helyezte át. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Szabó* Bertalan nagykorúsi állami gazdasági szaktanítót Nagyszalontára helyezte át.

A közigazgatási bizottság joga. A nagyváradai zsidó polgári leány iskolánál halálózás folytán megüresedett tanítónői állásra egyhangulag *Fenyő* Arankát választották meg, aki már két éve működik is ebben a minőségben. A nagyváradai közigazgatási bizottság a tanítónő rendszeresítését helybenhagyta és *Fenyő* Aranka, mint *rendes* tanítónő teljesíti hivatalát. Az iskola igazgatója a tanítónő fizetésének kiegészítésére évi 600 koronát kért a vallás és közoktatásügyi minisztertől. Az ügyben a tanfelügyelő felelősséget jelentett be, melyre tegnap érkezett le a miniszter intézkedése a vármegyéhez. A miniszter kifogásolja, hogy a nagyváradai közigazgatási bizottság *Fenyő* Arankát mint *rendes* tanítónőt erősítette meg állásában, mert ehhez elsősorban a miniszter előzetes engedelmére kérendő ki. — A közigazgatási bizottságnak, mint *segéd* tanítónőt lett volna joga állásában megerősíteni, illetve rendszeresíteni. A miniszter ennek folytán elrendelte, hogy a jövőben csakis *segéd* tanítónők vagy tanítók rendszeresítését erősítheti meg a közigazgatási bizottság. A jelen esetben azonban tekintettel arra, hogy *Fenyő* Aranka már két éve működik az iskolánál a rendszeresítést jóváhagyja és a kért 600 korona államsegélyt 1911 szeptember 1-től kezdődőleg megadja.

Igazságszolgáltatás.

§ Per az elmaradt repülő mutatvány miatt. Még az elmúlt évben történt, mikor a repülő versenyek láza fogta el az egész országot, hogy a kolozsvári menetjegyiroda engedélyt kért, miszerint az általa szerződötített aviatikussal, *Simon* Róberttel Nagyváradon a repülést bemutathassa. Hogy a város a kiűzött határidőig másnak ne adjon engedélyt, letett 1000 korona biztosítékot. Az engedélyt meg is kapta, azonban a határidő letelt s a repülés mutatványa elmaradt. Ujabb határidők is leteltek, de *Simon* Róbert nem jött. Így azután késő ősszel más, egy *Hamel* G. W. nevű angol pilóta mutatta be Nagyváradon a repülést. A kolozsvári menetjegy iroda azonban közelethez visszavonta a letett 1000 koronát. A repülő mutatvány elmaradását kérték a menetjegy iroda azzal indokolta, hogy pilótája *Simon* Róbert Belgrádban repülő épjével lezu-

hant és megsérült, a gép pedig porzójává tört. A menetjegy iroda képviselője nemrégiben éppen Nagyváradon járt s felkereste *Gerő* Armin főkapitányt, akinek véleményezés céljából az ügyet kiadta a tanács, s ott azon ajánlatot tette, hogy megelégedék azzal, ha 500 koronát fizetne vissza a város az 1000 korona biztosítékból, mire *Gerő* főkapitány kijelentette, hogy ezen ajánlatot megfelelőnek tartja s az ajánlat elfogadása mellett foglalást véleményes jelentésében is, ha azt írásban beadja a menetjegyiroda képviselője. Azonban az ajánlatot hiába várták a városházán. E helyett a kolozsvári menetjegyiroda pert indított Nagyvárad városa ellen az 1000 korona kaucióért, s már a tárgyalás is ki van tűzve április 6-ára. A városi tanács tegnap foglalkozott ezzel a kérdéssel s bár a város főügyésze a per ellen nyilatkozott, a városi tanács a per elfogadása és folytatása mellett foglalt állást. Az 1000 korona sorsa tehát a bíróság előtt fog eldőlni.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLESO

gyári árban
REISZ butorgyárában
május 1-től
Rákóczi-ut 14.

TÁVIRATOK.

Öngyilkos vasuti tiszt.

Kaposvár, márc. 30.

(Saját tud.) Maccenmaier Pál vasuti tisztviselő ma fölbölte magát és meghalt. Az öngyilkosság oka az volt, hogy felesége ezelőtt három héttel meghalt s emiatt buskomorságba esett.

Feloszlatott osztrák képviselőház.

Bécs, márc. 30.

(Saját tud.) A király ma feloszlatta az osztrák képviselőházat és elrendelte a választásoknak minél előbb való fogantatását. Az új országgyűlés májusban jön össze.

Kirabolt személyvonat.

Varsó, márc. 30.

(Saját tud.) A bécs—varsói vonalon ma egy személyvonatot 10 álarcos rabló megállított és kirabolt. Mikor a csendőrség kivonult, a rablók elmenekültek.

Ugron Zoltán öngyilkossága.

Budapest, márc. 30.

(Saj. tud.) Ma d. u. megjelent a főkapitányságon gróf Lázár István képviselő, bejelentette, hogy Ugron Zoltán képviselő levelet irt neki, melyben tudatja, hogy öngyilkos lesz, levelében azt írja, hogy öngyilkosságának okát ne kutassák, családja úgy is tudja. Hasonló levelet irt a feleségének is Székelykeresztúrra és több barátjának. A rendőrség az összes detektiveket mozgósította és eddig nem akadtak nyomára.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: **Hjalmai Knuth**

Fordította: **Vörös József.** 40

Egy napon azonban észrevettem, hogy mennyire meggyengültem s hogy mily lomhán s nehézkesen működik agyam. E napon ugyanis háziasszonyom lépett szobámba, kezében számlát tartott s arra kért, hogy vizsgáljam át, mert valami hibának kell benne lenni, mivel nem vág össze a nagy könyvével és ő nem tudja, hogy hol a hiba.

Leülök s számolni kezdek; az asszony szembe ül velem s rám néz. Először lefelé adom össze a tételeket és azt látom, hogy a számla rendben van, aztán fölfelé adom össze, s megint csak helyesnek találom a dolgot. Ránézek az asszonyra; mellettem ül s az eredményt várja.

— A számla helyes — mondom.

— Nem. Nézzen meg kérem minden egyes tételt — felelte. — Nem lehet annyi — biztosan.

Ujra nekifekszem. Minden tételt átvizsgállok: két kenyér 25, lámpaüveg 18, szappan 20, vaj 32... nem kell hozzá nagy tudomány, hogy ezt összeadja az ember, ezt a nyomorult számlaösszeadást. Iparkodom, tömör a fejemet, hogy megtaláljam a hibát, de nem tudom megelni. Egy darabig vesződöm a számokkal s érzem, hogy a fejemben csodálatos zene-bona keletkezik, a követelést sem tudom már megkülönböztetni a tartozástól s össze-vissza hányódik előttem minden. Végre ez előtt a tétel előtt állok? 3 ötizenhatod font sajt 16 oerjével? Agyam felmondja a szolgálatot, bután nézek a sajtra s nem tudom mitévő legyek.

— De kicsoda számárság is ez, így össze vissza irkálnil — mondom kétségbeesett hangon. Öt-tizenhatod sajtot irtad ide. Hal hal! Ki hallott már ilyen ostohaságot? — Nézzé csak!

— Igen hát — mondja az asszony. Ugy szokták irti az gyökérsajt. Igen — ez jól van! Öt tizenhatod, az annyi, mint öt lat...

— Természetes... — mondom, ámbar valósággal nem érttem semmit.

Ujból nekiülök a számlának; izzadok, pislogatok s minden erőmből gondolkodom. Ez az öt lat sajt teljesen megállítja az eszemet, mintha valami összerokadt volna a homlokom megett.

Ugy tetszik, mintha folyton a számokon járna az eszem, a számat mozgatom, hébe-korba fenhangon számolok, mintha egyre lejjebb jutottam volna a számsorok közt. Az asszony vár és rám néz. Végre így szólok:

— Ujra átszaladtam az egésze s akármint csinálom is, nem találok benne hibát.

— Csakugyan? — mondja az asszony.

Látom rajta, hogy nem hiszi a dolgot.

Elment.

Egyszerre ujból nyilik az ajtó s az asszony visszajön; legteljebb tiz lépést tehetett azóta, hogy beette az ajtót.

— Hogy el ne felejtsem, — mondja —

ne vegye rossz néven, de van egy kis követésem is. Ma három hete, hogy ide jött. Azt hiszem, három hete. Az embernek nagy a ssaládja s nem lehet hitelbe adni mindent sajnos . . .

Közbevágók:

— Eppen egy cikket írok, amelyről már beszéltem magának, — mondom — mihelyt elkészülök vele, megadom a pénzt. Legyen nyugodt.

— At hiszi?

Az asszony kiment. De bizalma megrendült. Felugrottam s kétségbeesésemben a hajamat téptem. Nincs mentség, nincs, nincs! Agyam kiszáradt!

(Folyt köv.)

BORGIDA BÉLA ÉS TÁRSA
gabona és termény bizományi üzlet
NAGYVÁRAD.

IRODA: Kossuth Lajos-u. 3. Biharmegyei Takarékpénztár épület. I. emelet.
Sürgőnycim: BORGIDA BÉLA NAGYVÁRAD.

Ajajljuk a t. gazdaközönségnek igen megbízható tavaszi vetőmagvainkat u. m.:

Államilag ólomzárólt lucerna és lóheremagot, Tavaszbuza, Árpát, Zabot és Bükkönyt.

Helyi és vidéki telefonszámunk 974.

KÖZGAZDASÁG.

A szalontai országosvásár áthelyezése. A kereskedelemügyi magy. királyi miniszter megengedte, hogy Nagyszalonta nagyközség 1911. április 14—15-ére eső országos vásárját ez évben kivételesen április 7—8-án tarthassa meg.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapesten

Az üzlet ma szilárdabb, az irányzat készáruban 5—20 fillérrel magasabb volt.

Határidők sáralata:

Áprilisi buza	— — —	11.72
Májusi buza	— — —	11.50
Októberi buza	— — —	10.85
Áprilisi rozs	— — —	8.30
Októberi rozs	— — —	8.05
Áprilisi zab	— — —	8.70
Októberi zab	— — —	7.30
Májusi tengeri	— — —	5.65
Juliusi tengeri	— — —	5.79
Augusztusi repce	— — —	13.70

Nagyváradon.

Árak 50 kgonként

Buza	— — —	11. —	11.35
Rozs	— — —	6.90	7.10
Tengeri	— — —	5.15	5.25
Zab	— — —	7.90	8.20
Arpa	— — —	8.20	8.70
Kétszeres	— — —	7.50	7.60
Lóheremag nyers	— — —	52. —	68. —
Lóheremag ólomzárólt	— — —	92. —	95. —
Lucernamag ólomzárólt	— — —	115. —	120. —

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	848.25
Osztrák hitelrészvény	— —	673.25
Jelzálogbank	— — —	469. —
Leszámitoló és pénzváltó	—	573. —
Osztrák államvasut részvény	—	758.75
Rimamurányi vasmű	— —	694. —
Városi vasut	— — —	403.25
Beocsini cement	— — —	851. —
Magyar bank és keresk. r. t.	—	723. —

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Cs. B. Helyben. Természetes, hogy tudjuk mi is. Azonban, mikor egy ilyen magas méltóságot viselő főúr érkezik valahova s kijelenti, hogy teljesen inkognitóban óhajt maradni, ezen óhajt úgy a közönségnek, mint a sajtónak respektálni illik. Bővebbet ma nem írhatunk.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
::: utólérhetetlen. :::

Megnyilt az új ROSENZWEIG

féle mellfűzőgyár

Szalárdi-utca 9. szám. Saját ház.

Elegáns fogadóteremmel, fényes próba szalonnal. Olcsóbb árak, szebb és elegánsabb kivitel és
::: előzékeny kiszolgálás. :::

241

Az üzemet a tulajdonosné személyesen vezeti.

MEGELŐZÖTT MOSKOVITS ANATOMIAI CIPIŐGYÁR

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
BÉMER-TÉR, (BAZÁR-ÉPÜLET.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindeannemű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárók,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

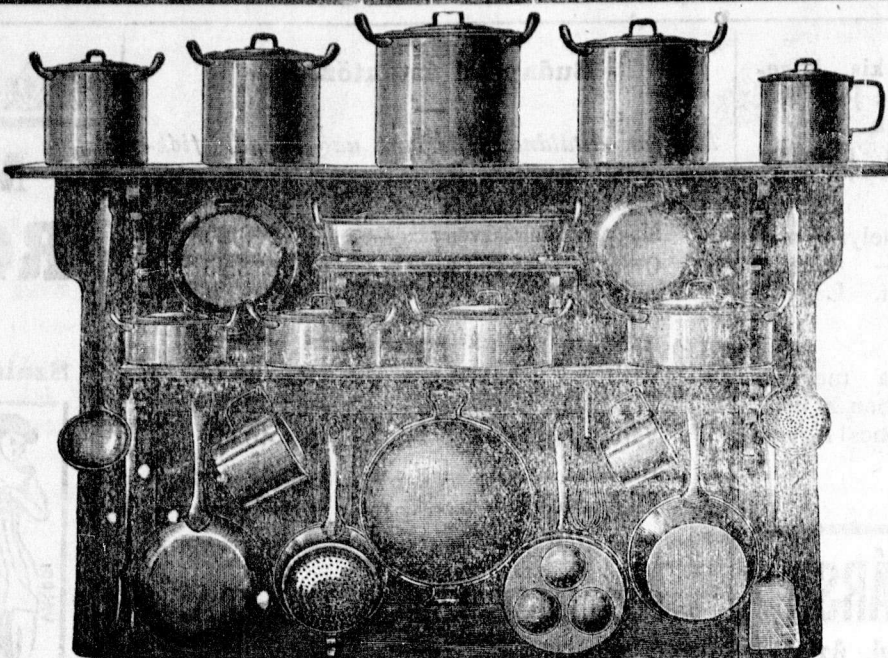
81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:
szekrényággy
3 matraccal

K 19.50.

Gyermekágyak
K 26-tól.

A Z I G A Z,

hogyan sehol sem lehet oly kel-
mesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István
„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —
mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.
Szállodában szobák 1 korona
— 60 fillértől kaphatók. —
Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
„NEMZETI“
szálloda, vendéglő és kávéház bérletje.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Olajban tört és zománcz-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagykereskedésemet és vegyészeti gyáramat teljesen újonnan berendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve saját há-
zamba **Zöldfa-u. 17. sz. a, helyeztem át,**
hol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festékekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényt kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az összeg 3 százalékáig árut kap jutalék gyanánt.

Emke padlólack és parkertfénymáz!
Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel

BERKES BERTALAN

EMKE: padlólack, parquet, fényező és vegytisztító festék gyára 238

Nagyvárada, Zöldfa-utca, saját-ház.
Szövetkezetek 10 % engedményben részesülnek.
Minden rendelés azonnal hazhoz szállítva.
Telefon 180 **Telefon 180.**

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárada, Nagypiac-tér, Andrényi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlái betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.
Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra 161

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárada.

Valódi

Mauthner-féle vete-
mény és virágmagvak
javitott

gazdasági vetőmagvak

az állami magvizsgáló ál-
lomás ólomzárjával el-
látva 90 százalék csira-
képességért szavatolunk. 181

Mezey János és Tsa

Nagyvárada, Szt. László-tér
nagyváradi takarékpénztári
épület :-: :-:

Telefon 249. **Telefon 249.**

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárada, Uri-utca 49. szám.
Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192